

Dijous 13 de maig de 2021. Trajecte València-Ondara. 20:45 hores. El xàfec percutia els vidres amb tanta força que el vehicle s'aturà almenys dues vegades sobre la vorera d'emergència. Primer, al polígon comercial de Silla; poc després, pels encontorns d'Alzira. Atrafegat, l'eixugaparabrises despatxava l'aigua tal com podia mentre obria breus clarianes de visibilitat. Carretera enllà, l'horitzó de muntanyes mullades i enfosquides pel ruixat d'unes nuvolades grises, estufades, com borles d'una pols que ha estat massa temps pendent d'agranar. Al cor de la tempesta, emmirallat per l'espessor de la boira, un llamp badà l'obscuritat i s'engolí la poca llum amb què s'extingia el capvespre. El taxista insistí amb un altre prec entretallat per la mascareta:

–Si vol, parem –proposà en engegar l'aire calent per dissoldre el baf que entelava la lluna–. Si li he de dir la veritat, no recorde haver viscut en tota la meua vida un any tan plujós. I l'any passat? Què em diu? Quant de temps ploqué? Tres mesos seguits? Quina barbaritat! No em dirà que no pareixia un senyal del Senyor per ajudar-nos a dur millor tot açò...

«Açò.» L'eufemisme. La manera amb què tots ens hi referíem sense saber que l'ardit de no al·ludir la pandèmia era un intent, probablement en va, per minimitzar-ne l'impacte. Me n'havia avesat, ingènua, sense saber que els miratges sovint esdevenen paranys i que la promesa interna d'imaginar terminis curts, assumibles, tard o d'hora esdevé un truc ineficient. Un engany. Una fal·làcia amb què ensarronar el pòsit d'esperança que agonitzava en mi i que acabà tan emmetzinat com els meus pacients.

–El que vostè considere –vaig respondre-li, tan espantada per l'aiguat com ell–. Al cap i a la fi, no tinc cap pressa per aplegar.

A l'altura de Xeraco, el cotxe s'apartà de nou. A la finestra de darrere on recolzava el braç, abans opaca, li naixia una esclatxa de nitidesa gràcies al canvi de temperatura emanat pel climatitzador. Durant el parèntesi vaig rumiar si havia estat a l'altura de les circumstàncies per apartar-me de tot el que fins aleshores havia estat la meua existència. Fer la maleta i pegar a fugir. Trencar palletes. Fins i tot la de cartó que incrustaven al dessaborit cafè amb llet de l'hospital. Tot s'havia aigualit, incloent-hi aquelles begudes de mig matí, de mitja vesprada, que assuaujaven la jornada i m'insuflaven un oxigen que a tants altres els mancava. Quants en vaig veure morir? Quants, tot plegat, a la meua planta? Una seixantena? Una cinquantesena?

Se suposa que una quarantena és un període de precaució, d'introspecció, que a la llarga ens empeny a mirar dins de nosaltres per tal de retrobar-nos-hi. Rellisquem dins d'un pou que en comptes de respostes ens esguita amb més preguntes. Ens hi capbussem, incauts. Un aljub dens, amniòtic, amarat de memòria, recança i teixit viu. Borumballa existencial, a grans trets. Vaig abastar-ne el fons poc abans de constatar que aquella etapa, potser l'única disponible, tocava a la fi. Una altra quarantena, en aquest cas d'anys, consagrada a la infermeria, al sacrifici i a la ciutat.

El taxista obrí la guanterera per pessigar un paquet de caramels. S'abaixà la mascareta per cruspír-se'n un i després me n'oferí un altre. Li vaig donar les gràcies en rebutjar un confit que podia més a dentífric que a menta. Altrament, tenia més set que gana de mastegar res. Quan la intensitat de la pluja amainà, arrancàrem de nou. Els vidres, mentrestant, ploraven encara. Si més no, me n'agermanava. Els últims mesos a la capital havien tendit a un excessiu llagrimaig. Quanta aigua vessada!

Als balcons, també. Els torns repetits em capgiraren les rutines i vaig acabar regant les plantes més del que calia. Els geranis s'ofegaren. Els lliris es marciren poc després. Les buguenvílies, ben molles, es desferen tot destil·lant el seu peculiar perfum. Més morts. Més testos buits i l'interrogant d'una terra fèrtil on no em veia amb cor d'engendrar cap altra llavor.

L'orfanat del jardí em recordà que no hauria estat mai tan lloncu si no haguera estat per la cura del meu marit. Ell hi parava atenció quan me n'oblidava. Retallava les mates mortes i reorientava les tiges quan s'entortolligaven les unes amb les altres en alguna incipient deformitat. Els parlava. Els dedicava floretes. Boniques. Precioses. Sabudes. Els cantava alguna cosa fins i tot. Tenia traça a l'hora de xiular qualsevol melodia. Taral·lejava tonades populars i, de tant en tant, versionava algun clàssic. Des de Nat King Cole fins a Raimon, tot passant per Sau o Janis Joplin. Jo el renyava perquè em fastiguejava tota aquella salmòdia de sorolls festius que un any després enyorava desesperadament. I em submergia de nou a l'aiguamoll. Hi xipollejava, immersa en el silenci de pou que s'ensenyoria del pis i de mi. Una ombra que eixamplava el dol i magnificava el turment de la pitjor de les solituds: la no desitjada, la que una no escull.

–I vostè d'on és? D'Ondara o de València? –S'hi interessà mentre premia un altre botó per desentelar el vidre de darrere.

–D'Ondara, però he viscut pràcticament tota la vida a la capital. D'ençà que em vaig casar. El meu marit era de Benicalap i he treballat sempre a l'Hospital General, però no soc d'allà.

En afirmar la provinença em sentia un poc estranya després d'haver-me passat la vida assumint que quan es viu a un nucli gran no és tan important el lloc de naixença com l'indret d'acollida. És l'eclèctica i alhora agradívola calidesa de la ciutat a l'hora d'encabir noves ànimes i ensinistrar-les dins l'anonimat urbà. La vida anterior començà a difuminar-se després en un

aiguabarreig entre nostàlgic i idíl·lic on tot era gojós, gairebé al contrari de les llargues dècades a la ciutat, més monòtones que avorrides. La infància i l'adolescència foren tan corrents com les de les amigues d'aleshores. Amb tot, tan bon punt vaig començar a treballar, els mesos s'espenyaren els uns damunt dels altres en una esllavissada d'obligacions mentre els calendaris es desfullaven a correuita com si cada any fora només tardor.

És tota una enganyifa, la percepció de les estacions a costa de dates assenyalades que, en comptes d'expandir l'anhel, el reduïxen. Primer, s'espera el respir de Nadal; poc després, l'esbarjo de Pasqua i a la fi, per arrodonir l'exercici, les vacances estivals. El meu marit i jo ens coordinàvem per fer-les coincidir i així fruir-les junts. Començarem a viatjar més tard del que hauríem desitjat però sabíem que ens compensava més la majestuositat de les capitals imperials que l'agost tòrrid del poble. Els vols de baix cost ens ajudaren en la croada. Mentrestant, penjarem al menjador un pòster on rascàvem amb l'ungla –ell ho feia amb una moneda d'un cèntim– els països visitats. El juliol de 2020 teníem previst volar a Moscou i així guixar la nació més voluminosa del mapamundi. Malauradament no hi hagué viatge, ni hi hagué res. El pòster el vaig arrancar pocs mesos després per esgarrar-lo en mil bocins. Una altra pluja, en aquest cas de confeti, tan temperamental com la que no havia deixat d'humitejar els carrers al llarg del confinament.

–I baixa al poble, aquest cap de setmana?

Quan m'ho preguntà, abstreta en les meues coses, no vaig entendre la pregunta. A més, tant el ruixat com les mascaretes enterbolien la conversa.

–Com?

–Que si baixa hui al poble, per passar-hi el cap de setmana.

Malgrat la inclinació xafardera de la qüestió, vaig capir-ne més bona fe que indiscreció. D'altra part, si el taxista havia

acceptat fer la ruta en una conjuntura tan adversa, almenys calia retre-li la simpatia que em dispensava.

—No. Me'n vaig per a molt de temps —vaig etzibar, conscient mentre ho deia de l'envergadura d'aquelles paraules. En realitat volia dir una altra frase. Me'n vaig per sempre. Me'n vaig sense data de tornada. Alguna cosa així: altisonant i emfàtica a la volta. En qualsevol cas, la vida recent m'havia fet renegar dels adverbis ampul·losos. Millor no fer-los servir. Superstició o no, l'atzar fa que el significat dels mots siga tan erroni com inconcret. Tot és provisional. Els adverbis de temps, més que cap altra cosa.

—I fa molt bé. Si a l'hora de la veritat està tot tancat a tot arreu i damunt has d'estar a casa ben enjorn pel toc de queda. La meua dona té un apartament a Sogorb i hi anem alguns ponts. Hi ha forn de llenya i xemeneia. La comparteix amb el germà, la casa. I què vol que li diga? S'hi està de puta mare. Ara, amb la merda del virus, hi aniria més voltes, sap?

En superar Oliva encara plovia a cànters. Des de l'autopista, la planura de la marjal revessegava el reflex d'un cel líquid, fangós. Darrere de nosaltres, atordit per la tempesta, s'ocultava un sol esquerdat i ronyós com una cirera clevellada. A punt d'acabar el recorregut repassava mentalment si totes les tasques encomanades s'haurien enllestit. Per què no ho havia anotat en un quadern, tal com feia abans? Per què havia simplificat al màxim una escapada que tenia tota la pinta de mudança? O és que l'opció de minimitzar l'equipatge era una maniobra per avalar la reversibilitat de la jugada?

La casa de l'àvia Trinitat al carrer de Sant Cristòfol necessitava una neteja a fons. L'haviem reformada feia dos anys, però encara li calia una mà de pintura i la instal·lació dels sanitaris. Dimarts em confirmaren que tot estava acabat, que l'obrer havia acabat d'instal·lar la dutxa i l'espill al bany de dalt i que la pintura s'havia airejat prou amb l'obertura dels finestrals durant la

nit. El responsable de la reforma era el marit de la meua veïna i amiga Tona, per la qual cosa la fiabilitat dels encàrrecs era cosa feta. El que tenia clar és que no volia tornar a una llar polsegosa i inabastable com la dels pares al carrer de Dénia. Massa metres i massa estances per endreçar. Per contra, la casa de l'àvia havia guanyat senzillesa i accessibilitat d'ençà la reconstrucció. Una planta baixa de cinquanta metres on hi havia saló menjador, cuina integrada i un petit excusat que fitava amb el pati; dalt, connectat per una escala de graons de fusta i sense barana, un únic i ampli dormitori que aprofitava els metres de les dues habitacions anteriors i un bany més gran amb dutxa i banyera que havia trastocat el plànol de la distribució original.

Una casa menuda i pràctica al barri antic en què invertírem gran part dels estalvis i il·lusions dels últims anys. Estrenar-la, malgrat tot, tenia un encant agredolç. El gaudi parcial d'allò incomplet. L'enyor de gestes que no hi tindrien lloc. Ell hauria poblat el desllunat d'espècies de totes les mides i n'hauria controlat la diversitat per tal de compaginar la logística del besllum i el reg. Hauria insistit en els cactus, de segur. Tant com els deteste. Hauríem discutit si era millor plantar *Graptopetalum* o *Echeveria* en àmfores grosses. Fet i fet, li hauria donat la raó i fins i tot hauria cedit al caprici d'una tortuga de terra com a sentinella d'un verger tan florit. Sempre deia que volia un pati assilvestrat, una tortuga que s'anomenara Fletxa i una basseta artificial confegida amb cudols de la mar. I tot en aquest ordre i no en cap altre. Quimeres. Les seues mòdiques i insulses quimeres. On diantre van a parar els desitjos d'aquells que no arriben a complir-los?

—Senyora, la deixes a l'adreça que m'ha dit? —M'interpel·là després de prendre el desviament d'accés al municipi.

—No, prop. Veurà una rodona amb una olivera. Just allà. El meu carrer és molt estret i crec que no s'hi permet circular.

El vehicle travessà l'avinguda d'Alacant mentre les ràfegues d'aigua em feien difícil esbrinar en quin tram del municipi em trobava. La llum dels rètols comercials, desdibuixada entre els rierols que cobrien els vidres, dificultaven encara més l'operació. Malgrat tot, feia tants mesos que no hi tornava que cada visió esdevenia novella més enllà de la distorsió implícita de la ruixada.

Quan el conductor ataüllà la rodon, tot just davant del riu, s'aturà a la dreta després de voltar-la:

–És ací, no? L'illa amb l'arbre enmig, tal com m'ha dit.

–Sí. Ací. Ara mateix li pague. No cal que m'ajude amb les maletes, que acabarà banyat.

En lliurar-li els bitllets i eixir del cotxe, l'home contradigué el consell en apressar-se a obrir el maleter i baixar les dues tròleis que m'acompanyaven. Calat en un obrir i tancar d'ulls, el seu somris s'acomiadà tan prest com ell.

–Bona nit –em desitjà en accedir al vehicle–. I que vaja bé.

Quan el taxi se n'anà em vaig penedir de no haver intentat accedir en cotxe fins a l'adreça. No debades, el toll que davallava el carrer de Sant Benet convertia la costera en una arriscada gimcana aquàtica. En a penes quatre passes vaig xafar un bassal que m'inundà les botes i que feia més feixuga cada camada, com si els dits arrupits dins dels calcetins foren una curulla esponja de mar. El paraigua el duia a la maleta però hi vaig desistir en comprovar com les ratxes de vent podien fer-lo malbé. A més, com que no hi havia una ànima pel carrer, poc importava vagarejar-hi feta un remull.

En superar el trinquet, l'estrèpit d'una tronada agreujà el rigor del temporal i entenebrí més, si de cas, la sordidesa de la nit. De colp i volta, la intensitat de l'aigua em complicava l'avanç. Fou a punt d'abastar la cantonada, just en enfilat-me carrer de Sant Cristòfol avall, quan em vaig esvarar per la impru-

dència d'avivar el pas. Les maletes suraren uns metres enllà al mateix temps que hi queia de tos. Un bac ridícul i circense pels esguits que hi vaig concitar. Estesa a terra, em vaig baquejar de riure jo sola. No tant per la malaptesa de l'incident, sinó per la dificultat d'alçar-me amb l'abric xopat i pesat com mai. Malgrat la trompada, el fet de dur tantes peces de roba fou el que evità una possible lesió. Ho vaig deduir en incorporar-me i dirigir-me fins al portal. Sort que duia la clau a la butxaca dels texans i que no calia prorrogar l'escarni d'arribar-hi feta una trapatroles.

En engegar el llum i veure'm reflectida al mirall del rebedor vaig riure bona cosa de nou. Els cabells, embullats en un arbitri inclassificable, onejaven sobre el front amb una aspiració gòtica que acabava de subratllar l'empastifada ombra d'ulls sobre les galtes. Un desencert que contemplava mentre em treia la roba allí mateix. La jaqueta. El pul·lòver. Els pantalons. Clofolls d'una ceba presumida que havia tingut la gosadia de maquillar-se un dia de pluja. Mentre em descalçava les botes i els calcetins vaig notar que la roba interior també parava humida. La vaig llançar al mateix munt mentre em torcava el rostre amb les mans i desfeia amb el frec les ulleres d'os panda. Seixanta-tres anys, Àngels. Ben duts. Ben portats, encara que fora en aquella darrera i còmica encarnació. Sí, seixanta-tres, em deia, mentre m'observava els pits. Els empomava amb les mans per presentar-me'ls i enaltir la maduresa d'una estoica turgència. Baix, la gràcia corba del meu ventre entre els plecs del qual niava un melic fugisser, clandestí. I més avall, el meu sexe, emmudit, tan orfe d'apassionament com la resta d'un cos massa blanc per ser mediterrani.

En percebre que la nuesa no em destorbava, tan fredolica com soc, vaig tocar un dels radiadors per comprovar que la meua amiga els havia encès a la vesprada. Sobre la taula del menjador, una safata amb pastissets de mida i una nota: «He encès la cale-

facció, a penes uns graus, encara que siga per matar la humitat. T'he deixat uns pastisssets, per si arribes tard. Tona». A la nevera, una botella d'aigua que vaig empinar, assedegada, abans que un calfred m'encaminara escales amunt cap al bany, no fora cas que l'acudit d'arribar-hi calada de cap a peus acabara en refredat.

Al bany, l'alegria de descobrir el plat de dutxa i una aixeta tradicional, de rosca i amb sengles indicadors tèrmics en blau i roig. No hi ha cosa que em fera més nosa que els grifons de disseny, amb tot de palanques i mecanismes que no saps ben bé si dones pas al corrent o a l'avantguarda. Era una de les poques coses que vaig advertir de bestreta a l'obrer i m'acontentava retrobar el lavabo sobri que el meu marit i jo vam maquinar.

L'engegada del termo feu trontollar els taulells amb la primera embranzida. Tot seguit, la puntualitat del doll calent bastà per sanar-me. L'escalfor del vapor emboirà l'estança i quan vaig obrir la porta corredissa per eixugar-me em va colpir la bafada a l'espill i l'empremta d'un missatge sobre la superfície: «BENVINGUDA A CASA, PERLA». Una frase escrita a mà i en majúscules que en una primera ullada no aconseguia desxifrar. Ho havia escrit Tona, allò? Ho veia improbable encara que l'opció que el marit fora el responsable de la nota encara m'inquietava més. Emprenyada pel dubte, vaig esborrar la missiva amb el puny mentre em cordava el barnús que m'havia dut: el batí amb què vaig desfer les maletes abans de recordar que era impossible arranjar la roba decentment a l'armariat perquè encara no l'havia folrat de prestatges. Hi vaig desar algunes peces a la babalà abans de menjucar alguns pastisssets baix i decidir que aniria al llit més prompte de l'habitual.

Una vegada gitada, abans d'apagar el llum, guaitava les bigues de melis, ben sanejades i envernissades, i em felicitava per la bona elecció del manobre. Si abans els envans tufejaven a resclosit, la substitució dels materials i la restauració completa

del sostre atorgaven al conjunt una atmosfera rejuvenida. Els llençols i el cobertor també eren novets de trinca i m'afalagaven amb la tibantor d'un teixit fresc, receptiu, que segurament Tona havia llavat abans de posar-lo. Emmidonats, feien olor de gesmil, de sabó antic, i pel que fa a la blancor nuclear, de segur que havia afegit un pessic de perborat al detergent abans d'introduir-los a la rentadora. Val a dir que de l'aixovar conservava nombrosos jocs de llit i altres heretats de ma mare, però preferia estrenar-ne abans que fer servir els vells. Maniosa? No ho crec. Simplement, flegmàtica. De vegades es ret a les andròmines velles una solemnitat i respecte que no els pertoca. Relíquies. Fetitxes del passat. Hi ha molta impregnació en els objectes que desafien el palp d'anteriors generacions i que acaben entre les nostres mans sense adonar-nos-en.

D'altra banda, sempre tenim algun fantasma, alguna energia a la gepa, que ens priva d'una intimitat real i que ens carrega al llom el llast d'una vivència aliena. Ben mirat, qui o què havia escrit allò sobre l'espill? M'ho vaig tornar a preguntar mentre apagava el llum i celebrava que la casa em rebia amb tant de caliu com de misteri. El missatge era tan entenedidor com la intencionalitat amb què se m'adreçava. Malgrat l'interrogant, era tard per fer-li més voltes a l'assumpte.

Sobre la teulada, el plovisqueig romania incòlume al pas de les hores. Un clec impertorbable, el del degoteig lliscant entre els solcs de les teules. Heroiques, impassibles. Quin goig, el d'enfonsar el cap entre els coixins amenitzada per la contundència del diluvi. I a més amb la seguretad de no escoltar el rajar compassat de cap gotera. La plàcida serenor d'estrenar una llar. Moixaines entre les ungles i el flamant cotó on cercaven suavitat, tot gratant-lo en subtils arraps. Llavors vaig fer l'intent de passar la mà per l'espai que li hauria pertocat a ell i vaig recordar que ja havia après a mesurar aquell buit al llit

de València. Feia un any que dormia sola. Despullada, tal com havia descansat sempre, però també d'emocions innecessàries. Sense adonar-me'n vaig abraçar, alliberada, l'amplària que els dos metres de llit m'ofrenaven. Els últims badalls, quasi felins, induïren una mena d'oblit. Atzarosa, la son es concilià amb el xim-xim que orquestrava la nit.

Hesitació. Angúnia. Presses. El caos del corredor d'urgències, amb tot de sèrums brandant com pèndols sobre els capçals de les lliteres. Cadires de rodes buides disseminades pertot arreu. Gent que s'alçava i tornava a seure per esclarir si el moviment corporal pal·liava l'ofec. Una coreografia erràtica, malaltissa, com si totes aquelles bellugadisses foren la reacció corporal a una al·lèrgia tan sobtada com comuna. Dossiers amuntegats. Estossecs. Xeringues. Bosses de plasma amunt i avall. El xiuxiueig entre zeladors suosos i metgesses desesperades. Tots esgotats, esmaperduts, mossegant entrepans freds en un ambient caldejat on fins els ànims es coïen més del compte. Alertes. El cap d'ambulàncies advertint-nos de dos transports imminents. Alarmes. Discussions procedimentals. Desacords. Algun crit, des de l'ascensor. Els plors de les companyes contagiades acomiadant-se de la resta de la plantilla mentre jo no gosava fer-me una prova que cada volta donava negatiu, tal com les proves d'embaràs que tants anys abans dosificava per tal de no confessar-li a Miquel que no hi havia sort, ni manera de transcendir una fecunditat en dubte.

Després recelava del desvari sentimental de la maternitat en observar el dolor dels pares que accedien a la unitat de cures intensives sense saber si n'eixirien sans i estalvis. I els fills, queferosos, extraviats entre la sala d'espera i els mostradors petrificats. Mentrestant, l'epidèmia guanyava adeptes. Disfressada d'apicultora, d'astronauta, en controlava les constants mentre la planta esdevenia un escenari de ciència-ficció. Una distopia. Una al·lucinació. Un rusc asèptic on les abelles voleiàvem les cambres

per satisfer la demanda de cada bresca. Les cel·les on el virus consumia cossos i consumava cèl·lules. En efecte, les primeres voltes que assajàrem com es posava l'equipament vam remolejar per la complexitat del procés. Ho repetíem, sornegueres. Astronautes. Apicultores. A pesar de la hilaritat que aflorava en un context tan tens, tant de bo haguérem tallat mel en comptes de respiracions. Els aparells. Tants aparells, disputant-se les graelles. Els horaris. Els ingressos. L'absència d'altres mèdiques i l'excés de decessos. L'escàs marge amb què se substituïa un pacient per un altre i la indefensió amb què assumíem el procés. Higienitzar les estances. Depurar-ne l'aire. Lleixiu. Salfumant. Les companyes de la neteja no sabien què més podien emprar per descontaminar les àrees comunes. Amoníac. Confusió. És cert que l'amoníac és un remei casolà contra la coïssor de les picades d'abella?

De sobte, el sarrabastall d'un esclat. Dues comportes reben-tades d'una sonora patacada. Expectació. Esgarrifances. Al fons del corredor, la irrupció d'una gegantina vespa assolava tot al seu pas. Un brunzir estrident que arrossegava enlaire mobiliari i paperassa. Esfamburada, cap a mi, la intrusa avançava mitjançant un aleteig robòtic. No podia amagar-me enlloc. Tothom havia desaparegut. Les poques portes a l'abast, segellades, em barraven el pas. Era asiàtica, la bèstia? En tenia tota la pinta, sí. Vora dos metres d'insecte. Una altra xacra, igualment provinent de la Xina. Més notícies. Conspiracions. Una nova plaga. Els mitjans esbombant a tothora les xifres i l'augment d'una mortuòria estadística. La bestiola apropant-se cada vegada més mentre obria aquella gola de vellut negre amb la intenció de devorar-me. El tacte esfèric d'uns ullots que em fitaven de dalt a baix, tot sospesant les dimensions de la víctima. El formigueig d'unes potes escodrinyant-me el tors abans d'interceptar-me pel maluc.

—Digues on para —demanà, amb una veu rogallosa, metàl·lica.

Jovi Lozano-Seser

Després de maig, abans de l'estiu

–Qui? –Em vaig defendre, tot empentant la cuirassa borra-lluda del seu abdomen.

–El teu marit –insistí, golafre–. Digues.

–No –vaig resistir, inalterable, l’embat–. Això no t’ho diré.

–Com goses oposar-te a l’inevitable?

Tot seguit, l’amenaça esdevingué condemna. El monstre s’encongí per fer despuntar des de la cua un fibló tan esmolat com les urpes amb què m’immobilitzava el cos. Sangonós, l’agulló se m’atansà a l’entrecreix, cruel, com si anara a perforar-me l’engonal. Vaig notar com m’esquinçava la pell en una primera empena abans de recular per agafar força i reprendre l’impuls carn endins...

La boca resseca reverberava de set. Les bigues del sostre em rescataren de l’angoixa gràcies a la seua perfecta geometria. Uns cops des del pis de baix m’havien despertat. En incorporar-me, espantada, vaig escoltar la veu de Tona. Era ella qui picava la porta. Em vaig posar el barnús i vaig baixar a obrir, encara somnolent.

–T’he despertat? –preguntà mentre em feia una abraçada–. És que et vaig dir que m’avisares quan vingueres i no em vas dir res, tia figa.

–Sí –vaig respondre, entre badalls–. M’has despertat, però t’ho agraiïsc.

–I això?

–Res. Malsons –i vaig sacsar el cap per desentendre’m del pertorbador relat de l’ensonyament–. A tot això, quina hora és?

–Falten quatre minuts per a les deu.

–Les deu, ja? Déu meu. Vols passar? Vols prendre res?

–Sí. Per això t’he avisat, per si anàvem a pegar un mosset. T’havia escrit un missatge, però com que no responies no sabia si havies vingut ja o no –travessà el portal per apropar-se a la cuina–. Bé, i què em dius, de l’obra: t’agrada? Quin canvi! El

meu home diu que no pareix la mateixa casa. La veritat és que has tingut gust.

–Cafè no en tinc. Vols camamil·la? És l'únic que tinc –vaig oferir-li en escodrinyar el rebost, gairebé exhaust des de la darresta estada. Entre les caixetes de te, una arna aletejava a la percaça d'un sobre de timó escorat entre el dispensador de sacarina i un pot de mel cristal·litzada. Redeu: la casa era nova i ja hi havia les plagues de sempre fent-me la punyeta.

–Bé: una camamil·la. Encara que no diuen que això afluixa, de matí?

–Més afluixa el conyac i alguns en beuen a punta pala durant d'esmorzar i no cauen estesos.

Tona apartà una de les cadires per seure-hi i aprofità el gest per acaronar el llom del sofà.

–També tens raó. Per cert, m'agrada molt el sofà.

–A Miquel li van encantar quan els vam ataïllar a la tenda. Són d'ací, d'Ortolà. Me'ls van muntar l'any passat durant les vacances de Nadal –li vaig donar l'esquena per calfar l'aigua al microones i destravar un altre llarguíssim badall.

–M'agraden. Pareixen pràctics i el teixit es veu bo de torcar. És antitaques?

–Ni idea. Vols sucre?

–No cal –rebutjà mentre esguardava l'interiorisme d'una planta baixa tan reduïda com acollidora–. Al final, l'únic detall que heu conservat és la xemeneia original.

–A ell li encantava encendre el foc. I el pa, si no era torrat sobre la brasa, no se'l menjava. Després era tot una brega perquè em feia nosa l'olor de fum. Ja em coneixes. Les cendres...

–Manies. Després obris les finestres de bat a bat i la pudor se'n va. També depèn de la fusta que gastes.

En servir les infusions vaig apartar la safata dels pastissos.

–Moltes gràcies pel detall. No calia, dona.

–En vaig fer bona cosa. Paco se'n va de cacera hui i volia aprofitar el mullador que vaig fer divendres. No els trobes salats?

–No. Els trobe boníssims. Mira, ara, per recordar-m'ho, me'n desdejunaré –vaig pessigar-ne un mentre afegia un terròs a la tassa–. Tu saps el fum d'anys que fa que no en menjava d'aquests, menudets? Els de València no són així. Em recorden més als manxecs, amb els trossets de tonyina i ou. Molt bons, també, però la tomaca se'm fa agra.

–Amb eixa mida són més mengívols. Paco és que hui se'n puja a Benigembla, a ca l'amic que es jubila. Hi passaran el cap de setmana i com sé que s'afartaran a base d'embotit i cansalada, almenys que s'emporte algun recapte més sa...

–Però ara, cacera?

–Han organitzat una batuda. Des de l'any passat els senglars han conquerit la vall. Una pesta. Clar: que si confinament, que si gens de trànsit i amb tanta pluja, els porcs s'han fet els amos. La meua cosina va tindre un accident baixant de Laguar. El morro, desfet; l'animal, rabiant enmig de la carretera, i ella tancada al cotxe perquè tenia por que la mossegara. Un desastre.

–La natura està tan rebolicada com nosaltres –vaig agafar un altre pastís–. Precisament, sobre Paco volia parlar-te.

Tona deixà de remenar la camamil·la, encara fumejant.

–I això? Estàs contenta amb la reforma, no?

–Per descomptat. Em referisc a una altra cosa que no hi té res a veure. Anit, en dutxar-me, em vaig trobar un escrit a l'espill del bany.

–Com que un escrit? Què deia?

–«Benvinguda a casa, perla.» En majúscules, baix del baf. Sorpresa, bufà la tassa abans d'afluixar una rialla.

–Com?

–Això mateix. El que acabe de dir. De seguida vaig saber que no eres tu.

La meua amiga arquejà la cella sense deixar de somriure i batre una infusió amb la qual havia abusat de la potència del microones.

–Dona, tenia il·lusió de veure't, però no tanta per ordir una cosa així. I Paco, sentint-ho molt: té el mateix nivell de romanticisme que el meu rentavaixelles. A més, no sap escriure en valencià i, si em fas dir, en castellà tampoc.

–Aleshores, què en penses? No és desconcertant?

–Raríssim, perquè el meu home, ja et dic jo, que per no escriure no sap ni deixar-me un nota sobre els imants de la nevera. Que no tindràs un admirador secret? O algú que vol fer broma?

–Qui? Si només teniu clau vosaltres... Ací només ha vingut ell per fer l'obra i pintar i tu quan has vingut a fer-hi una ullada i prou d'aquest color!

Feu un glop, astorada.

–Li ho preguntaré, per si en sap alguna cosa. A la vesprada se'n va. A propòsit d'això, per què no vens a sopar dissabte? Fins diumenge estaré sola, per si vols que ideem algun pla. I no vingues amb el drama que tens coses per fer, que estàs jubilada, tia figa!

–Tècnicament, encara no.

–Què vol dir, això?

–Oficialment és una baixa laboral. Estrès, per no dir una altra paraula. És el que se'm diagnosticà arran de la mort de Miquel. Després de tants mesos, en comptes de millorar, s'ha agreujat. La tensió era tot un daltabaix. El colesterol bo i el roí, un desgovern entre ambdós. L'àcid úric, desbordat, quan mai no n'he patit. I molts ensurts. Una nit vaig caure en alçar-me a pixar. Hipotensió ortostàtica, em tranquil·litzà el metge en certificar l'origen del mareig, quan jo defenia que era una hemorràgia cerebral i que no podien perdre més temps abans

de realitzar-me més proves. La doctora ho prescrigué clar i ras en veure'm plorar com una xiqueta. Stop. Si no pares, pararàs del tot, Àngels.

Manifassera, callà mentre remenava la camamil·la. Al solatge de la tassa, l'agitació alçada per la cullereta desplegava una sort de remolí groc on els flòsculs de la flor dansaven en espiral.

—Has viscut coses molt intenses en només un any. La merda aquesta ens ha capgirat la vida a tots, però en casos com el teu s'acarnissà encara més. Quant fa ara, un any?

—Un any i escaig. Vora tretze mesos.

Tona apartà la tassa i m'agafà la mà, encara tensa després d'un son trasbalsat.

—Sempre he pensat que les nostres converses per telèfon es quedaven a mig camí. Les trobava fredes. Insuficients. Ni les videoconferències, tant com em va costar aprendre'n... No vull ni pensar com ho deus haver passat. I nosaltres amb la impotència de no haver pogut ni a acomiadar-nos-en. Paco s'estimava molt Miquel. Feien tanta lliga! Recordes el viatge a Praga? L'*spa* de cervesa? El pet que agafaren quan encara no havíem ni sopat? Ell sempre conta l'anècdota. Riu una estona i després plora. I jo li dic pardalet de l'estiu, que plora i riu. En part, perquè vull fer-lo riure quan plora, la qual cosa no deixa de ser una burrada perquè plorar, a més de sa, és l'excusa més ràpida per abocar les penes. Ni jo sé per què li destorbe el plor. No som res, Àngels. Hi estem de pas.

—Saps què? Ell sempre deia que si no estàveu al poble no volia passar-hi el cap de setmana. Al cap i a la fi, tenia raó. Qui em queda ací, digues? Qui?

Tona s'alçà amb els ulls rodats d'aigua. Es passà la mà pel front i empenà la porta entreoberta per reprendre els quefers del matí. Al carrer, un gat ensumava el rastre de fem que impregnava la vorera fins a ensopegar amb el tresor d'una raspa de peix.

Tona l'aüixà mentre esbandia a la seua manera la pesantor de la conversa:

–Me'n vaig a comprar el pa. Vols que te'n porte?

–A quin forn vas? No recorde si els que conec segueixen oberts.

–Jo el compre al del carrer de la Llibertat.

–El de Pilar?

–Sí, el mateix. Ara el du Mari, la xica que hi treballava abans.

–Porta'm dues barres, d'integral, per favor. I alguna cosa de dolç, si en té. Biscuit. Rotllos de taronja. El que veges bo.

–D'acord. Fins després. Et deixe el pa al pom, d'acord?

En tancar la porta, hi romangué el silenci en què havia decaigut el diàleg. La pena no s'invoca sola, vaig meditar sobre les cadires acabades d'estrenar. Antònia. Antonyita. Tona, tal com ens havíem conegut sempre. I jo, Ángeles, Angeletes, Àngels. La del carrer de Dénia. La filla de l'amputat. Angelita, per a les més velles de la barriada que trenaven barxes a destall sota les porxades dels magatzems. La tendència pobletana a castellanitzar i disminuir els noms per tal d'empetitir uns llinatges tan humils com el seu punt d'honor. Conxita. Pepita. Juanita. Era la paradoxa de criar-se en aquells anys, els seixanta, emparats per la severitat d'un règim que era l'únic dogma que coneixien els pares i també nosaltres, les nouvingudes. Malgrat l'opressió, els pobles llüien tal com podien els trets identitaris sense eixir-se'n del solc feixista que els comandava. La normalitat. L'assumpció de les regles del joc. Carreres de cintes. Misses florides i properes. Festivals a càrrec d'orquestrs llunyanes. L'ofrena a la Mare de Déu de la Soledat junt amb les meues amigues desfiliant pels carrers engalanats. Els ramells, més vistosos que cotitzats, entre els nostres bracets enjoiats. Amb poca cosa podien endiumenjar-nos les mares. Què teníem, aleshores? Deu anys? Onze, a tot estirar? Allà, al moll del Prado, la verge sotjant-nos